SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1364

av Oliver Rosengren m.fl. (M)

Låt fler bygga en brygga, bod eller bastu - avskaffa strandskyddet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera det generella strandskyddet samt att ge kommunerna möjlighet att belägga specifika områden med strandskydd, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Strandnära läge för boende är potentiellt en av Sveriges stora fördelar. Här finns långa kustremsor, vackra skärgårdar och otaliga sjöar. Vårt land har cirka 39 000 mil strand och kust. En reformering av strandskyddet skulle möjliggöra, inte minst för landsbygdskommuner, att skapa attraktiva boendemiljöer i naturområden för att på så sätt kunna behålla och locka till sig nya invånare.

Idag hindras människor från att bygga sina drömmars hem i strandnära läge av det generella strandskyddet. Människor som har bostäder vid vattnet hindras att utveckla sitt hem, exempelvis med en brygga, bod eller bastu nere vid vattnet. Okända kan hävda sin rätt att vistas utan lov på tomten för att de har rätt att passera längsmed en obruten strandremsa. Dessutom kan det hindra företag att utveckla sin verksamhet. Äganderätten behöver förstärkas.

I december 2020 presenterades *Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd* (SOU 2020:78). Sammanfattningsvis var dess förslagsvaga och otillräckliga. Under den gångna mandatperioden har däremot större steg tagits för att reformera strandskyddet. Sedan den 1 juli 2025 gäller inte längre generellt strandskydd vid små insjöar, smala vattendrag eller vatten som anlagts efter den 30 juni 1975. Undantagen för de areella näringarna har samtidigt utvidgats och ytterligare möjligheter till dispens har införts.

Arbetet har därefter fortsatt genom Strandskyddsutredningen. Utredningen har presenterat en preliminär inriktning där dagens dispenssystem föreslås ersättas av ett strandlov. I stället för ett generellt förbud med en uttömmande katalog av särskilda skäl skulle en åtgärd kunna prövas genom en mer samlad och proportionerlig intresseavvägning.

Vi föreslår att det generella strandskyddet avskaffas och ersätts med en möjlighet för kommuner att belägga enskilda strandremsor med strandskydd, samt att länsstyrelsens veto mot bygglov i strandnära läge slopas. Kommunen ska vidare bli skyldig att ge viss ersättning till markägare för mark som beläggs med strandskydd. Förslaget stärker äganderätten, möjliggör för skydd av viktiga stränder för allmänheten och skär helt bort länsstyrelsens inblandning i frågan.

Oliver Rosengren (M)

Sten Bergheden (M)

Marie Nicholson (M)

Linda Frohm (M)

Susanne Wahlström (M)

Anna af Sillén (M)

Caroline Högström (M)

Hanna Netterberg (M)

Katarina Stenström Ros (M)